

Folketingets Transport-, Bygnings- og Boligudvalg
Formand Lennart Damsbo-Andersen: lennart.damsbo-andersen@ft.dk
Næstformand Kim Christiansen: kim.christiansen@ft.dk

København N, den 20. februar 2017

**Vedr. forslag om afskaffelse af den faste aldersgrænse og obligatoriske
helbredsundersøgelse ved fornyelse af kørekort for 75+ årige.**

Danske Seniorer har fremlagt sine synspunkter for Udvalget ved foretræde 1. december 2016. Vi støtter forslaget om at afskaffe særreglen for ældre borgere og mener, at Færdselsloven skal være ens for alle - uanset alder. Der er ingen evidens for, at Særreglen gavner trafiksikkerheden. Reglen er dyr for både borgere og samfund, og den drejer fokus væk fra de reelle trafiksikkerhedsmæssige problemer.

Danske Seniorer har fulgt debatten siden forslaget blev fremsat, og vil på den baggrund gerne forelægge argumenter som svar på reaktioner fra aktører, der ønsker at bevare Særreglen.

Lægeforeningen mener, at

det vil være farligt, hvis de ældre bilister ikke skal gennem en lovpligtig undersøgelse og frygter, at ældre vil holde sig væk fra lægen af frygt for at miste kørekortet.

Dokumentationen er:

1. DTU - Transport har undersøgt effekten af lægeundersøgelsen og konkluderer, at: "Der kan ikke påvises nogen positiv sikkerhedsmæssig effekt. Resultaterne viste, at ordningen tværtimod kan have en negativ sikkerhedsmæssig effekt. Efter indførelsen af ordningen (demenstesten i 2006) er antallet af bløde, ældre trafikanter, som er blevet dræbt i trafikken, steget. Undersøgelsen indikerer derfor, at ordningen ikke lever op til sin hensigt om at øge trafiksikkerheden". (Helbredsundersøgelse af ældre bilisters kørekort-fornyelse. Evaluering af de sikkerhedsmæssige effekter af demenstesten. Anu Siren og Annette Meng, DTU transport, 2010).
2. Hvis lægeundersøgelsen var af betydning for sikkerheden, ville der være flere ældre-ulykker i lande uden lægeundersøgelser. Det er der ikke. Lande som Sverige og Tyskland uden obligatoriske lægeundersøgelser har samme lave frekvens af ældre-ulykker, som Danmark. ("Trafikulykker med ældre bilister" Anu Siren, DTU Transport 2013).
3. Lægeforeningen fremfører en tysk undersøgelse, foretaget af ADAC som viser, at der blandt ulykkesinvolverede bilister i de forskellige aldersgrupper er relativt flere ældre, som figurerer som årsag til ulykken. Men Lægeforeningen overser tilsyneladende, at ældre laver langt færre ulykker end andre. Fx udgør 65+-årige 21 pct. af befolkningen, men kun 12,3 pct. af de ulykkesinvolverede. ADAC dokumenterer således ikke, at ældre bilister samlet set udgør et trafiksikkerhedsmæssigt problem.

DANSKE SENIORER

Griffenfeldsgade 58
2200 København N
Tlf.: 3537 2422

4. Lægeundersøgelsen koster de enkelte ældre mellem 450 og 750 kr. og – efter vores beregninger – ca. 70 læge-årsværk. Den resulterer kun i, at 1 – 2 procent får frataget deres kørekort. ((Hansen EA, Hansen BL. Kognitive funktioner og kørefærdighed hos ældre bilister. Ugeskrift f. Læger 2002;164:337-40).) Der tillades ingen andre screeninger i Danmark med så ringe effekt.
5. Lægeundersøgelsen opfylder ikke Sundhedsstyrelsens krav til medicinsk teknologivurdering, især ikke kravet om at foranstaltningen skal have til formål at reducere et veldefineret og betydende samfundsmedicinsk problem.
6. Sundhedsstyrelsen har flere gange udtalt, at der ikke er sundhedsfaglig evidens for at undersøge alle i en bestemt alder. Se fx svar på spørgsmål 841 fra Folketingets Retsudvalg den 8.8.20132: ”det er Sundhedsstyrelsens sundhedsfaglige vurdering, at der på baggrund af eksisterende sundhedsfaglig dokumentation ikke findes særligt videnskabeligt belæg for, ved hvilken alder en helbreds kontrol i forbindelse med kørekortfornyelse først bør foretages, og dermed heller ikke om screening ved 70 år er at foretrække frem for ved 75 år”. Samme konklusion finder man i Lov 69 i 2014 om ændring af aldersgrænsen fra 70 til 75 år: ”det kan konkluderes, at der ikke foreligger videnskabelig dokumentation for den reelle effekt af den obligatoriske lægeundersøgelse”. (Lovbemærkningerne pkt. 3.3.4.)

Påstand i debatten : Ældre er farlige for sig selv og andre i trafikken

Dokumentationen er:

- 1 DTU Transport konkluderer i 2013, at ”i modsætning til, hvad man måske skulle tro, er ældre den sikreste bilistgruppe”. Se fx OECD, 2001, eller Vejdirektoratet der hvert år viser, at unge forårsager langt flere ulykker end ældre.
- 2 I Vejdirektoratets årsrapport 2015 kan man læse, at der er sket et glædeligt fald i antallet af dødsulykker i trafikken på 29 % i perioden 2010-14 for befolkningen som helhed, men at der i samme periode sker en stigning på 6 % blandt de 65+ årige samt at 24 % af dødsfaldene sker blandt de 70+ årige, selv om de kun udgør 10 % af befolkningen.

Danske Seniorer mener: Behov for en anden indsats for at øge trafiksikkerheden

Der er i høj grad brug for at vende blikket bort fra de dyre, unyttige eller direkte skadelige lægeundersøgelser, som efter vores mening både skygger for reelle problemer og for mulige løsninger for ældre i trafikken. Det vil gavne trafiksikkerheden og ældres retssikkerhed.

1. Havarikommissionen for Vejtrafikulykker udsendte 2012 rapporten ”Ulykker med ældre bilister”, baseret på en analyse af 32 ulykker, hvor ældre bilister var involveret. Rapporten konkluderer, at lægeundersøgelsen måske kunne have forhindret 2 af ulykkerne. Resten af ulykkerne havde andre årsager. Havarikommissionen kommer med en række anbefalinger til, hvordan ældre-ulykker kan forebygges, fx ved valg af en sikker bil, bedre oversigtsforhold på vejene og i T – kryds mv. Den sikreste transportform for ældre er bilkørsel – alt for mange kommer til skade eller dræbes til fods, på cykel eller el-cykel
2. Trafikgerontologisk forskning peger på specifikke strategier som karakteristiske for ældres bilkørsel, der gør kørslen nemmere og reducerer uheldsrisikoen. Høj alder medfører fysiske og psykiske ændringer og kan betyde nedsat funktionsevne, der i nogle tilfælde kan vanskeliggøre

bilkørsel. Derfor kan kompensationsstrategier ses som centrale færdigheder hos ældre bilister, idet kompensationsadfærd kan gøre det muligt for ældre mennesker at vedblive med at køre sikkert og dermed forblive aktive bilister i længere tid". (Anu siren og Annette Meng, 2013 DTU Transport: " Danske ældre bilisters selvregulering i trafikken ".)

Ældre bilisters retssikkerhed

Det gøres et stort arbejde af myndigheder, råd og interesseorganisationer for at skabe større sikkerhed i trafikken, og nedbringe antallet af skader og ulykker. Her er indsatsen baseret på forskning. Men når det kommer til ældre trafikanter synes fordommene at tage over i en grad, så det går ud over retssikkerheden. Ældre skal naturligvis som alle andre overholde Færdselsloven og straffes på linje med alle andre, hvis de overtræder den. Kriterierne er objektive. Det er lægeundersøgelsen ikke. Juridisk set stilles ældre ringere end andre borgere, alene på grund af alder. Den ældre skal bevise sin duelighed, hvor alle andre skal bryde loven for at miste kortet. Undersøgelsen er i virkeligheden en form for umyndiggørelse. Når borgere med mange års erfaring bliver 75 år, får de beskeden: "Du er ikke længere i stand til at vurdere selv. Du har brug for en læge". Udokumenteret formynderi er Danske Seniorers opfattelse.

Med venlig hilsen

Jørgen Fischer
Landsformand

Per K. Larsen
Næstformand